

НОВИ САД - На данашњи дан 1940. године рођена је Милена Дравић, српска глумица, једна од највећих "филмских звезда" негдашње Југославије. Глумила је у преко стотину филмских остварења. Рад на филму започела је случајно 1959. године, улогом у филму "Врата остају отворена" Франтишека Чапа. Упамћена је по улогама у филмовима "Прекобројна", "Битка на Неретви", "Мистерије организма", "Посебан третман", "Љубавни живот Будимира Трајковића", "Рад на одређено време", "Зона Замфирова". Од 1972. до 1974. водила је шоу програм "Образ уз образ". Радила је и с великим холивудским "филмским звездама" попут Ричарда Бартона или Бреда Пита.

Данас је среда, 5. октобар, 278. дан 2022. До краја године има 87 дана.

1713 - Рођен је француски филозоф и писац Дени Дидро. Био је веома критичан према

свакој врсти религиозности. Носилац је просветитељске идеје у предреволуционарној Француској, инспиратор и главни уредник велике француске "Енциклопедије", објављене између 1751. и 1772. у 28 томова. Дела: "Писмо о слепима на поуку онима који виде", "Разговор Даламбера и Дидроа", "Мисли о тумачењу природе", "Даламберов сан", "Жак фаталиста", "Рамоов синовац", "Салони".

1796 - Под притиском Француске, Шпанија је објавила рат Великој Британији, завршен катастрофалним поразом француско-шпанске флоте 1805. у бици код Трафалгара, у којој је шпанска ратна морнарица готово уништена.

1857 - Српски сликар Стеван Тодоровић, пионир физичке културе у Србији, отворио је у Београду бесплатну школу за сликање, певање и гимнастику. Школу је шеф београдске полиције убрзо забранио с образложењем: "На тужбу родитеља да изводите такву игру у којој деца могу сломити ноге и руке, забрањује вам се рад", али је министар просвете, чији је син похађао ту школу, ставио забрану ван снаге.

1864 - Рођен је француски хемичар и индустријалац Луј Лимијер, пионир светске кинематографије, који је с братом Огистом направио прву филмску камеру и основао у Лиону фабрику за израду фотографског материјала. Браћа су изумела поступак снимања у природним бојама и у париској кафани "Гран кафе" приредила 28. децембра 1895. прву филмску представу у свету ("Улазак воза у станицу", "Радници излазе из фабрике").

1880 - Умро је француски композитор Жак Офенбах, творац француске оперете. Кроз његову музику забавног карактера провејавала је сатира друштвених односа у француском Другом царству (време Наполеона III) . Написао је стотинак оперета. Дела: оперете "Лепа Јелена", "Орфеј у паклу", "Плавобради", "Париски живот", "Велика војвоткиња од Жеростајна", опера "Хофманове приче", путопис "Офенбах у Америци", аутобиографска студија.

1897 - Одржано је прво бицикличко првенство Србије (тада се говорило велосипедско) на иницијативу бројних клубова и друштава из целе Србије. Организатор је било "Прво српско велосипедско друштво" из Београда. Трка је одржана на стази Београд - Смедерево - Београд, и имала је међународни карактер пошто су учествовали и велосипедисти из Задра у Аустроугарској. Победник је био Ђорђе Попара (први српски бициклиста који је имао тркачки бицикл са истим точковима, прибављен у Трсту). Стазу

је прешао за 5:13,25 часова. Другопласирани је био Светислав Савић, по многима најбољи возач Србије у првој деценији од оснивања "Првог српског велосипедског друштва" 1884. Трећепласирани је био Владислав Рибникар, потоњи оснивач листа "Политика".

1908 - Бугарски кнез, немачки принц Фердинанд Кобург прогласио је независност Бугарске од Османског царства, а себе царем Фердинандом I.

1910 - Португалија је после обарања краља Мануела II (из династије Браганца) проглашена републиком под председником Жоакимом Теофилом Фернандешом Брагом.

1917 - Рођена је Магда Сабо, мађарска књижевница. Превођена је на мноштво језика, међу којима су немачки, енглески и француски. Објављивање њених дела било је онемогућено од 1949. у време стаљинизма, до 1958. када је публикован роман "Фреска". Добитница је низа признања, попут награде "Кошут", најпрестижније у Мађарској, или "Фемина" за роман "Врата" 2003. угледне француске књижевне награде.

1938 - Председник Чехословачке Едвард Бенеш поднео је оставку због Минхенског споразума, којим су западни савезници Велика Британија и Француска препустиле његову земљу нацистичкој Немачкој, и отишао у избеглиштво.

1947 - У Варшави је, на основу одлуке коју су руководства комунистичких партија Совјетског Савеза, Југославије, Бугарске, Румуније, Мађарске, Чехословачке, Пољске, Француске и Италије, донела седам дана раније, основан Информациони биро тих партија (Информбиро или Коминформ) са средиштем у Београду. Закључено је да је задатак Информбироа "организација размене искустава и, у случају потребе, координација делатности комунистичких партија на основу узајамне сагласности". Информбиро је распуштен 1956.

1954 - Велика Британија, САД, Југославија и Италија потписале су Лондонски меморандум о тршћанској кризи, заоштреној одлуком западних сила да цивилну управу у зони "А" слободне територије Трста предају Италији. Југославији је припала зона "В" и мањи део зоне "А", а Италији већи део зоне "А". Две суседне земље су гарантовале пуна права националим мањинама, а влада у Риму преузела је и обавезу да одржава

слободну луку у Трсту.

1964 - У Западни Берлин је кроз тајно ископан тунел испод Берлинског зида побегло 57 држављана Источне Немачке, што је било највеће масовно бекство од 1961. када је зид изграђен.

1970 - Вршилац дужности председника Египта Анвар ел Садат је седмог дана после смрти Гамала Абдела Насера званично постао шеф државе.

1988 - На плебисциту који је организовао диктатор Аугусто Пиноче, 53 одсто Чилеанаца је гласало против предлога да му мандат буде продужен до 1997. Пиноче је приграбио власт војним ударом 1973, организованим уз помоћ САД, када је уклоњен председник Салвадор Аљенде.

1994 - У Швајцарској су у згариштима пронађена тела 48 припадника секте "Храм Сунца", који су очито умрли у обредима масовног самоубиства.

1998 - Правни комитет Представничког дома Конгреса САД одобрио је отпочињање поступка импичмента против америчког председника Била Клинтона. То је била трећа истрага у поступку импичмента у историји против председника САД.

2000 - У Београду су се догодиле масовне демонстрације стотина хиљада демонстраната, од којих су многи из унутрашњости Србије допутовали конвојима камиона, аутобуса и аутомобила, што је довело до промене режима.

2003 - Фаворит Москве Ахмад Кадиров, бивши муслимански свештеник, добио је председничке изборе у Чеченији. Кадирова су исламски терористи убили у мају 2004.

2005 - У експлозији аутомобила бомбе испред шиитске џамије у центру Хиле, јужно од Багдада погинуло је најмање 25 особа, а више од 80 је рањено.

2011 - Умро је Стив Џобс, компјутерски маг, оснивач компаније Епл (Apple). Џобс је био један од симбола информатичке револуције. Још као средњошколац почео је да се бави рачунарским технологијама а студије је напустио потпуно разочаран. У први посао ушао је са свега 1.000 долара капитала и већ током прве године рада његова компанија инкасирао је око 140 милиона долара.

2013 - У Триполију, Либија, америчке специјалне јединице ухапсиле се Абу Анас ал-Либија, вођу Ал Каиде у тој земљи, за којим је годинама трајала потрага.

2016 - Антонио Гутереш изабран је за новог генералног секретара УН. Претходно, Гутереш је био високи комесар УН за избеглице, почев од јуна 2005. до децембра 2015. Председник владе Португалије био је од 1995. до 2002, а почетком 2000-их обављао је функцију председника Европског савета. Мандат генералног секретара УН започео је јануара 2017.

2020 - Нобелову награду за медицину добили су Харви Ј. Алтер, Чарлс М. Рајс и Мајкл Хотон, за откриће вируса који узрокује Хепатитис С.

(Танјуг)